

LEESLIJN LEERBOEK 9

LEREN ZOALS JE PRAAT: OP LEESTEKENS LETTEN, leesweg 9-1, leerboek blz. 2-5

Deze week oefenen de leerlingen met natuurlijk voorlezen, waarbij zij extra letten op leestekens. Deel een kopie uit van de tekst in de bijlage. Het is een tekst zonder leestekens. Vraag de leerlingen wat hen opvalt. Praat met de leerlingen over de functie van leestekens (pauzetekens, aanwijzingen voor intonatie in de stem: een tekst met veel puntenreeksen is meestal een spannend of geheimzinnig verhaal). Kun je een tekst zonder leestekens makkelijk lezen?

Laat de leerlingen het leerboek openen op bladzijde 2 en lees samen de instructietekst over goed voorlezen. Praat er samen over. Herhaal de leestekens die de leerlingen al kennen (denk ook aan de puntenreeks uit niveau 8) en introduceer de nieuwe leestekens. Schrijf ze zo nodig op het bord.

SAMENGESTELDE ZINNEN MET MEER DAN TWEE BIJZINNEN, leesweg 9-1, leerboek blz. 6-9

Lees de volgende zinnen in één adem voor. Het is een gedeelte uit het verhaal 'Op de lange baan schuiven' op bladzijde 709 van het leerboek.

'Wat heb je nodig? Een fietspomp, twee bandenlichters, een plakstrip, schaar, fijn schuurpapier, lijm (solutie) en een teiltje water
.....Hebben we dat wel in huis, papa?'

Vervolgens vraagt u de leerlingen om in een Tweetal Gesprek met de leerling die naast hen zit kort te bespreken wat hen opviel aan deze zinnen. Welk tweetal wil het de hele groep vertellen? Zijn er tweetallen die het anders hebben begrepen of die nog iets toe willen voegen?

Leg uit dat leestekens je helpen bij het voorlezen van lange zinnen. Je kunt tussendoor even ademhalen. De meeste zinnen kun je in één adem lezen. Het zijn korte zinnen. Korte zinnen kun je aan elkaar plakken tot hele lange zinnen. Die kun je nooit in één adem lezen. Hoe lees je deze lange zinnen?

- Je ziet een hele lange zin.
- Lees het eerste gedeelte en haal adem.
- Lees het tweede gedeelte en haal adem.
- Lees eventueel het derde gedeelte en haal adem.
- Lees het laatste gedeelte.

Leestekens helpen je ook bij het lezen van een lange zin. Ze geven aan waar je even adem kunt halen in een lange zin. Doe het nog eens goed voor met bovenstaande zin. Laat de leerlingen Leerboek 9 openslaan op bladzijde 6. Neem samen de instructietekst door. Vervolgens kunnen de leerlingen samen de oefening op bladzijde 6 doen.

MEERLETTERGREPIGE WOORDEN MET DE LETTER C (K)-Leesweg 9-2, leerboek blz. 10-13

Laat het pakje correspondentiekaarten zien. Weten de leerlingen hoe deze kaarten heten? Leg de betekenis van correspondentie (briefwisseling) uit en schrijf het woord op het bord. Benoem dat het een lang woord is. Deze les gaat over lange woorden met een c die je uitspreekt als een k. Woorden met c=k zijn niet nieuw voor de leerlingen.

Herhaal de regel: staat een c voor een medeklinker of voor de o, u of a, dan spreek je de c uit als een k. Leg uit dat er ook enkele leenwoorden zijn waarbij een c uitgesproken wordt als een k: capuchon.

Lees samen de woordrijtjes en controleer of alle leerlingen de woordbetekenissen goed begrijpen. Vervolgens kunnen ze in tweetallen aan de slag met de overgebleven oefeningen op bladzijde 10 en 11.

ENGELSE LEENWOORDEN-leesweg 9-3, leerboek blz. 14-21

De Leeswegleerlingen maken deze week kennis met Engelse leenwoorden. Sommige woorden die wij in het Nederlands gebruiken, komen uit de Engelse taal. Deze woorden spreek je anders uit. De regels van het Nederlands gelden niet. Dat maakt het lezen van deze woorden extra moeilijk. Veel woorden kennen de leerlingen echter wel. Wij bijvoorbeeld op de kleding van de kinderen. Er zijn vast kinderen die een jeans, T-shirt, sweater of (spijker)jack aanhebben. Schrijf de woorden: cake, milkshake en sandwich op het bord. Vraag de leerlingen hoe ze deze woorden uit moeten spreken. Leg uit dat de leerlingen de woorden vaak al kennen.

FRANSE LEENWOORDEN-leesweg 9-4, leerboek blz. 22-29

Vertel de kinderen dat we in de Nederlandse taal niet alleen Engelse woorden gebruiken, maar ook veel woorden gebruiken die eigenlijk uit de Franse taal komen. Vroeger vonden 'chique' mensen het deftig om Frans te spreken in plaats van Nederlands. Uit die tijd zijn veel Franse woorden in het Nederlands terechtgekomen, zoals bureau, logé en canapé (een bijzondere rustbank). Ook nu nemen we nog steeds woorden uit het Frans over. Bijvoorbeeld op het terrein van voedsel. Een 'stokbroodje' klinkt toch minder lekker dan een 'baguette'. Voor het woord croissant bestaat niet eens een Nederlands woord.

Franse woorden spreek je anders uit dan Nederlandse woorden. De regels van het Nederlands gelden niet. Dat maakt het lezen van deze woorden extra moeilijk. Veel woorden kennen de leerlingen echter al wel. Schrijf de woorden 'succes' en 'giraffe' op het bord en laat de leerlingen de woorden hardop lezen.

VIERLETTERGREPIGE LEENWOORDEN-leesweg 9-5, leerboek blz. 30-33

Vertel de leerlingen dat je korte woorden hebt en lange woorden. Van een paar korte woorden kun je één lang woord maken, bijvoorbeeld de woorden 'zomer' en 'schoenen' vormen samen het woord zomerschoenen, de woorden 'katten' en 'bak' en 'korrels' worden samen kattenbakkorrels. Dit zijn de makkelijke lange woorden, ze bestaan uit twee of meer korte woorden. Door het lange woord in stukjes te knippen, kun je het makkelijker lezen.

Andere woorden zijn niet zo gemakkelijk in stukjes te knippen. Dat zijn de lastige lange woorden. Ze worden extra lastig als het ook nog woorden uit een andere taal zijn. Over deze woorden gaat deze les. Lees deze woorden als volgt:

Stap 1: Kijk eerst rustig naar het woord.

Stap 2: Lees zo ver je als je kunt in één keer.

Stap 3: Lees dan het hele woord.

Voorbeeld: directrice: di-rec-tri-ce

Ofwel: die-rek-trie-su.

LASTIGE VIJF-EN ZESLETTERGREPIGE WOORDEN-leesweg 9-6, leerboek blz. 34-37

Deze week wordt geoefend met lastige vijf-en zeslettergrepige woorden. Woorden worden langer en langer. Ook in andere talen bestaan hele lange woorden. Wijs naar het bord waarop de plaatsnaam:

Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlllanty-siliogogogoch staat. In het Engels wordt het uitgesproken als 'Llan-vire-pool-guin-gill-go-ger-u-queern-drob-ooll-llandus-ilio-gogo-goch'.

Kortweg: Llanfair P.G. (P.G. ter aanduiding van ander Llanfair-namen).

Het is de naam van een dorpje en een voormalig spoorwegstation op het Britse eiland Anglesey. De letterlijke betekenis is zoiets als: 'de plaats van de kerk van de H. Maria in een bos van witte hazelaars bij een draaikolk en bij de kerk van de H. Tysilio dicht bij een rode grot'. De naam bestaat pas sinds 1860 en werd bedacht door de leden van de plaatselijke raad omdat ze de langste naam van een treinstation in het land wilden hebben.

Zulke lange woorden kennen we in onze taal gelukkig niet. Deze les gaat over woorden met vijf of zes lettergrepen. Herhaal de manier waarop je de lange woorden kunt lezen.